

Incidentenregistratie CVO Zuid-West Fryslân

Inleiding

De school moet een veilige plek zijn en veiligheid is een noodzakelijke voorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs. Dit betekent dat scholen moeten zorgdragen voor een goed functionerend veiligheidsbeleid. Een incidentenregistratie kan een belangrijk hulpmiddel zijn om het veiligheidsbeleid te evalueren en verder vorm te geven.

In deze notitie wordt alleen de incidentenregistratie uitgewerkt. Wat te doen bij een concreet incident moeten worden uitgewerkt in het veiligheidsbeleid.

Het ministerie OCW was voornemens om scholen wettelijk te verplichten een registratie bij te houden van incidenten die zich op school hebben voorgedaan dan wel zich hebben voorgedaan tijdens buitenschoolse activiteiten onder de verantwoordelijkheid van de school. Een wetsvoorstel met betrekking tot het registreren van incidenten is in 2011 ingediend bij de Tweede kamer. Deze registratie kan worden gezien als een hulpmiddel om te komen tot een goed functionerend veiligheidsbeleid, maar dient vooral de behoefte om landelijk inzicht te krijgen in de mate waarin veiligheidsincidenten zich voordoen in het onderwijs. De voorgestelde wetswijziging is opgenomen in bijlage 1. In 2013 is dit wetsvoorstel ingetrokken.

De scholen zijn nu al verplicht om een incidentenregistratie bij te houden. De incidentenregistratie is opgenomen in de Arbocatalogus-VO. De Arbocatalogus-VO maakt onderdeel uit van de CAO-VO en is daarmee niet vrijblijvend. De Arbocatalogus-VO geeft duidelijke normen ten aanzien van arbeidsomstandigheden in het voortgezet onderwijs. Deze normen geven de minimumeisen die nodig zijn om goede arbeidsomstandigheden te garanderen. De Arbeidsinspectie hanteert de normen uit de Arbocatalogus-VO bij haar toezicht.

Wat moet precies worden geregistreerd?

In de Arbocatalogus-VO is ten aanzien van de incidentenregistratie het volgende afgesproken:

Norm

Het schoolveiligheidsbeleid is gebaat bij een goede registratie en analyse van incidenten op school. Een adequate registratie helpt bij het formuleren van preventieve en corrigerende maatregelen en de evaluatie van die maatregelen.

Minimumeisen

De werkgever registreert alle incidenten van agressie, geweld, pesten, discriminatie en seksuele- en homo-intimidatie die in de school of de directe omgeving van de school gebeuren. De wijze waarop de incidentenregistratie is georganiseerd inclusief de toedeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden is schriftelijk vastgelegd. Het gebruikte incidentregistratiesysteem voldoet aan alle eisen die OCW aan dergelijke systemen stelt. Deze worden in de loop van 2011 vastgesteld.

In de Arbocatalogus-VO wordt dus verwezen naar de eisen die OCW stelt. Deze eisen zijn opgenomen in het wetsvoorstel waarin het volgende is voorgeschreven:

Incidenten die geregistreerd moeten worden zijn:

- a. fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;*
- b. fysiek geweld waarbij wapens zijn gebruikt;*
- c. wapenbezit;*
- d. seksueel misbruik en seksuele intimidatie;*
- e. grove pesterijen;*
- f. discriminatie;*
- g. bedreigingen;*
- h. vernieling of diefstal van goederen;*
- i. bezit van, handel in of gebruik van drugs.*

Of er wel of niet sprake is van wapenbezit is objectief vast te stellen, maar of er sprake is van grove pesterijen is deels subjectief. Daarom zijn er eenduidige definities geformuleerd. Deze zijn opgenomen in bijlage 2.

Naast het registreren van wat feitelijk is gebeurd, moet ook worden aangegeven tot welke categorie het slachtoffer en de dader behoorden: leerling, onderwijspersoneel, ouder of derde.

Voorwaarden voor een succesvolle incidentenregistratie

In de brief "Veiligheid in en rond het onderwijs" noemt de minister een aantal randvoorwaarden waaraan een goede incidentenregistratie moet voldoen:

- de schoolleider is eindverantwoordelijk voor het registreren van incidenten;
- de incidentenregistratie moet onderdeel uitmaken van de kwaliteitszorg van de school
- het registreren van incidenten moet bekend zijn binnen de school. Personeel, leerlingen en ouders weten daarmee hoe en bij wie incidenten gemeld worden.

Rekening houdend met deze randvoorwaarden zal de incidentenregistratie binnen CVO Zuid-West Fryslân als volgt worden uitgewerkt.

Goede Communicatie

Een incidentenregistratie heeft pas zin als er ook daadwerkelijk incidenten gemeld worden. Goede communicatie is daarbij van groot belang: iedereen binnen de school moet weten waar incidenten gemeld moeten worden, welke incidenten gemeld moeten worden en welke stappen moeten worden doorlopen. De procedure voor het melden van incidenten moet daarom duidelijk vermeld staan in de schoolgids en op intranet.

Melding incidenten

Incidenten moeten worden gemeld bij de afdelingsleider. Deze is ook de eerst verantwoordelijke voor het (doen) nemen van maatregelen. De afdelingsleider zal het incident vervolgens registreren in Magister. Alvorens tot registratie over te gaan, kan hij eerst tijdelijk de situatie vastleggen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een standaardformulier (bijlage 3).

Centrale registratie

Binnen de school moet bij voorkeur één functionaris de verantwoordelijkheid krijgen voor de incidentenregistratie. Dit is de afdelingsleider.

Registratiesysteem

Er zijn vele systemen op de markt om incidenten te registreren. Veelal brengen deze systemen extra kosten met zich mee. Verwezen wordt naar de Inkoopwijzer Incidentenregistratiesystemen VO. Binnen CVO Zuid-West Fryslân willen we Magister gaan gebruiken. In Magister is een formulier Incidentenregistratie opgenomen dat voldoet aan de landelijk definiëring van incidenten, zoals uitgewerkt door OCW.

Privacy

In Magister kunnen de betrokkenen bij het Incident worden geregistreerd. Deze kunnen geselecteerd worden uit Magister. Externen die bij het incident zijn betrokken en niet in Magister voorkomen kunnen worden toegevoegd. Er zitten geen beperkingen op de te selecteren leerlingen en personeel. Wel gelden de normale logboekrechten. Op deze wijze wordt de bescherming van persoonsgegevens geborgd.

Analyse en aanscherpen

Registreren is geen doel op zich. De incidentenregistratie is een instrument om het veiligheidsbeleid te ontwikkelen en te verbeteren. Het analyseren van de gegevens uit de incidentenadministratie zal onderdeel uitmaken van het kwaliteitszorgsysteem en jaarlijks worden besproken binnen de schoolleiding en zal leiden tot een plan van aanpak.

Bijlage 1 Wetsvoorstel Registratie van incidenten (inmiddels ingetrokken)

Wet op het voortgezet onderwijs

Artikel 24c1. Register van incidenten

1. Het bevoegd gezag houdt een register in stand waarin incidenten worden opgenomen die zich hebben voorgedaan op de locatie waarover de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag zich uitstrekt, dan wel zich hebben voorgedaan op een andere locatie doch tijdens activiteiten die zijn georganiseerd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag. In de registratie wordt tevens aangegeven tot welke van de in het derde lid genoemde categorie degene behoort die de in het tweede lid, onderdeel a tot en met i genoemde incident heeft doen ontstaan, en in voorkomend geval de categorie waartoe degene behoort op wie het incident betrekking had.
2. Incidenten als bedoeld in het eerste lid zijn:
 - a. fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;
 - b. fysiek geweld waarbij wapens zijn gebruikt;
 - c. wapenbezit;
 - d. seksueel misbruik en seksuele intimidatie;
 - e. grove pesterijen;
 - f. discriminatie;
 - g. bedreigingen;
 - h. vernieling of diefstal van goederen;
 - i. bezit van, handel in of gebruik van drugs.
3. De categorieën, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, zijn: leerling, personeel, ouders of derden.
4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden gegeven met betrekking tot de uitwerking van de in het tweede lid genoemde incidenten en worden voorschriften gegeven over de wijze waarop wordt geregistreerd.

Bijlage 2 Definities van incidenten in het onderwijs

1. Wat (inhoud van incident)*

Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4
1.1. verboden handelen	1.1.1. direct tegen personen	1.1.1.1. verbaal geweld 1.1.1.2. bedreiging 1.1.1.3. fysiek geweld 1.1.1.4. grove pesterijen 1.1.1.5. afpersing 1.1.1.6. valse beschuldiging 1.1.1.7. groeps-knokpartij 1.1.1.8. seksuele intimidatie 1.1.1.9. seksueel misbruik 1.1.1.10. loverboy (girl)	
	1.1.2. indirect tegen personen	1.1.2.1. vernieling 1.1.2.2. diefstal 1.1.2.3. heling 1.1.2.4. fraude 1.1.2.5. inbraak	
	1.1.3. goederen	1.1.3.1. wapen(s)	1.1.3.1.1. bezit 1.1.3.1.2. gebruik 1.1.3.1.3. verkoop
		1.1.3.2. drugs	1.1.3.2.1. bezit 1.1.3.2.2. gebruik 1.1.3.2.3. verkoop
		1.1.3.3. alcoholgebruik 1.1.3.4. energiedrank e.d. 1.1.3.5. (illegaal) vuurwerk	
1.2. gezondheid	[invullen]		
1.3. ongeval	[invullen]		
1.4. andere inhoud	[invullen]		
1.5. extra informatie	[invullen]		

2. Wanneer (datum en tijd)*

Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
2.1. op één tijdstip	2.1.1. bekend	2.1.1.1. dag, maand, jaar 2.1.1.2. uur, minuut
	2.1.2. onbekend	2.1.2.1. vermoedelijke dag, maand, jaar 2.1.2.2. vermoedelijk uur, minuut
2.2. tijdens bepaalde periode	2.2.1. bekend	2.2.1.1. begindatum (dag, maand, jaar) 2.2.1.2. einddatum (dag, maand, jaar)
	2.2.2. onbekend	2.2.2.1. vermoedelijke begindatum (dag, maand, jaar) 2.2.2.2. vermoedelijke einddatum (dag, maand, jaar)
2.3. onderdeel schooldag	2.3.1. buiten schooltijd 2.3.2. tijdens lestijd 2.3.3. tijdens pauze	
2.4. extra informatie	[invullen]	

* Selectie van incidentelementen uit gearceerde velden wordt aanbevolen ter landelijke registratie.

3. Wie (betrokkenen)*

Niveau 1: rol	Niveau 2: relatie met school	Letsel	Identificatiegegevens
3.1. dader(s)	3.1.1. leerling(en)	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.1.2. personeel	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.1.3. ouders/verzorgers	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.1.4. andere relatie	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
3.2. slachtoffer(s)	3.2.1. leerling(en)	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.2.2. personeel	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.2.3. ouders/verzorgers	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.2.4. andere relatie	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
3.3. getuige(n)	3.3.1. leerling(en)	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.3.2. personeel	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.3.3. ouders/verzorgers	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
	3.3.4. andere relatie	ja/nee	OW- en NAW-gegevens [invullen]
3.4. anders nl.	[invullen]		
3.5. extra informatie	[invullen]		

4. Waar (plaats van gebeuren)*

Niveau 1	Niveau 2
4.1. binnen schoolgebouw	4.1.1. hal / entree
	4.1.2. in de klas
	4.1.3. in studie- /werk- /praktijklokaal
	4.1.4. in de aula
	4.1.5. op de gangen
	4.1.6. trappen(huis)
	4.1.7. in de lift
	4.1.8. in de kantine, overblijfruimte
	4.1.9. administratieruimte
	4.1.10. leraren-/docentenruimte
	4.1.11. op de toiletten
	4.1.12. bij de kluisjes
	4.1.13. kleedkamer
	4.1.14. gym- of sportzaal
4.2. op het schoolterrein	4.2.1. op het schoolplein
	4.2.2. in/bij de fietsstalling
	4.2.3. op/bij het parkeerterrein
4.3. omgeving van school	4.3.1. op straat
	4.3.2. op / bij sportveld
	4.3.3. op stageplek/-adres
	4.3.4. thuis bij slachtoffer(s)
	4.3.5. thuis bij dader(s)
4.4. anders nl	[invullen]
4.5. extra informatie	[invullen]

* Selectie van incidentelementen uit gearceerde velden wordt aanbevolen ter landelijke registratie.

5. Waarmee?

Niveau 1

Niveau 2

5.1. wapens	5.1.1. steekwapens 5.1.2. vuurwapens 5.1.3. overige gebruiksvoorwerpen
5.2. technisch / digitaal	5.2.1. via intranet op school 5.2.2. via internet 5.2.3. via mobiele telefoon 5.2.4. andere digitale diensten
5.3. anders nl	[invullen]
5.4. extra informatie	[invullen]

6. Waarom (motief dader(s))*

Niveau 1

Niveau 2

6.1. primair persoonsgebonden	6.1.1. sociale of emotionele persoonskenmerken 6.1.2. gevoel onrechtmatig te zijn behandeld 6.1.3. (instrumentele) agressie 6.1.4. (langdurig) conflict of meningsverschil 6.1.5. problematische gezinskenmerken
6.2. persoons- en schoolgebonden	6.2.1. sociale of emotionele schoolproblemen 6.2.2. problematische schoolprestaties 6.2.3. sociale isolatie
6.3. persoons-, school- en wijkgebonden	6.3.1. (anti)sociale groepsvorming (bijv. gang, queen bees) 6.3.2. problematische wijk / buurt
6.4. discriminatie	6.4.1. seksuele geaardheid / homoseksualiteit 6.4.2. geloof of religie 6.4.3. beperking / stoornis 6.4.4. racisme (eticiteit) 6.4.5. culturele verschillen 6.4.6. eerwraak
6.5. geldelijk gewin	[invullen]
6.6. ander motief	[invullen]
6.7. geen duidelijk motief	[invullen]
6.8. extra informatie	[invullen]

* Selectie van incidentelementen uit gearceerde velden wordt aanbevolen ter landelijke registratie.

7. Welke aanpak (afhandeling)***Niveau 1****Niveau 2**

7.1. pedagogisch	7.1.1. eigen leraar/leraren 7.1.2. inzet ouders/verzorgers 7.1.3. extra sociaal-emotionele expertise 7.1.4. extra expertise gedragsverbetering
7.2. schoolstraf / schoolmaatregel	7.2.1. waarschuwing 7.2.2. ontzegging / verwijdering les(sen) 7.2.3. inschakeling vertrouwenspersoon 7.2.4. school- of taakstraf 7.2.5. schorsing 7.2.6. naar andere school
7.3. melding buitenschoolse instantie	7.3.1. jeugd(zorg) 7.3.2. vertrouwensinspecteur 7.3.3. maatschappelijk werk 7.3.4. leerplichtambtenaar 7.3.5. melding bij politie 7.3.6. melding bij 112 7.3.7. melding bij slachtofferhulp 7.3.8. melding bij schade-expert
7.4. aangifte bij politie	[invullen]
7.5. scholing / training eigen personeel	[invullen]
7.6. samenwerking met scholen in de wijk/buurt	[invullen]
7.7. samenwerking met buitenschoolse instellingen	[invullen]
7.8. inzet leerlingen ter reductie van onveiligheid	7.8.1. gericht op prosociaal gedrag 7.8.2. mediator bij conflicten e.d. 7.8.3. pleinwacht 7.8.4. streetwatcher
7.9. anders nl	[invullen]
7.10. extra informatie	[invullen]

* Selectie van incidentelementen uit gearceerde velden wordt aanbevolen ter landelijke registratie.

Bijlage 3 Formulier incidentenregistratie

Type incident	Aankruisen	Omschrijving
a. fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;		
b. fysiek geweld waarbij wapens zijn gebruikt;		
c. wapenbezit of verkoop;		
d. seksueel misbruik en seksuele intimidatie;		
e. grove pesterijen;		
f. discriminatie;		
g. bedreigingen;		
h. vernieling of diefstal van goederen;		
i. bezit van, handel in of gebruik van drugs		
j. (illegaal) vuurwerk		
h. alcoholgebruik		

Waar (locatie van het incident)	Aankruisen	Omschrijving
Binnen school		
Omgeving van de school		
Op het schoolterrein		

Waarmee	Aankruisen	Omschrijving
Steek- en vuurwapens		
Via internet		
Via internet op school		
Via mobiele telefoon		
Andere digitale diensten		
Overige gebruiksvoorwerpen		

Waarom	Aankruisen	Omschrijving
Beperking/stoornis		
Culturele verschillen		
Eerwraak		
Geldelijk gewin		
Geloof of religie		
Persoons- en schoolgebonden		
Primair persoonsgebonden		
Discriminatie		

Betrokkenen	Slachtoffer*	Dader*	Getuige*	Namen
Leerling				
Medewerker				
Ouder				
Derde				

* Aankruisen w at van toepassing is

Getroffen maatregel	Aankruisen	Omschrijving
Aangifte bij politie		
Inzet leerlingen ter reductie van onveiligheid		
Melding buitenschoolse instantie		
Pedagogisch		
Samenwerking met buitenschoolse instellingen		
Samenwerking met scholen in de buurt/regio		
Scholing/training eigen personeel		
Schoolstraf / schoolmaatregel		

Ingevuld door	Functie	Datum incident	Tijdstip incident